

Jugoszlávia és a Szovjetunio

(Az alábbi cikket a Beográdban megjelenő Trgovinski Glasnik 1940. év. 46. és 47. számaiból állítottuk össze).¹

A régenstanács és a kormány nemrég hozott határozata, hogy kereskedelmi tárgyalásokat kezd a Szovjetunióval, nemcsak gazdasági jelentőséggel, hanem nemzetpolitikai szempontból is elsőrendű fontossággal bír. Ha a tárgyalások sikerrel járnak, Jugoszlávia és a Szovjetunió kölcsönösen kicserélhetik termékeiket, különösen nyersanyagaikat, amelyeket a mai nehéz viszonyok miatt csak nagy nehézségek árán lehet beszerezni. A gazdasági összeköttetéssel párhuzamosan ismét kifejezésre juthat a régi, hagyományos rokonszenv, amely a szerb és orosz népet régtől fogva összefűzi. Ennek a két szláv népnek történelmében nem egyszer jutottak kifejezésre testvériségi és vérrokonsági kapcsolatok. A szerbek sohasem felejtették el azt a segítséget, amit legnehezebb történelmi korszakukban északi testvérük nyújtott. Éppen ezért a kormányhatározat a nép legszélesebb rétegeiben örömteljes visszhangot keltett.

De a jugoszláv közvélemény ezeken a tényeken kívül még mást is lát a most meginduló tárgyalásokban. Elsősorban is a nemzetközi helyzetre való tekintettel, úgy véli, hogy ez a kormány-lépés felelet mindazoknak, akik nem éppen tiszta szándékkal már megkezdték a világ közvéleményének előkészítését egy esetleges balkáni konfliktusra. A Szovjetunióval való kapcsolatok, mint a múltban, ma is Balkán függetlenségét és sérthetlenségét biztosítják. Ha egyszer a balkáni államok szabadsága és függetlensége veszélybe kerülne, a két szláv nép mindig kész lesz ezt a szabadságot és függetlenséget megvédelmezni.

A kereskedelmi tárgyalásokkal kapcsolatban nem lesz érdektelen néhány szóban foglalkozni a Szovjetunió gazdasági helyzetével.

A népgazdaság átalakításának ideje alatt a Szovjetunió agrárszázból ipari állam lett. Az ipari termelés és a mezőgazdasági termelés viszonya 1913-ban még a következő képet nyújtotta: a nemzetgazdaság 57,9%-a esett a mezőgazdaságra és 42,1% az iparra. De már 1937-ben az ipari termelés 77,4%-ra emelkedik, míg a mezőgazdaságé 22,6%-ra esik le. Ennek következtében a Szovjetuniót, mint ipari államot kell tekinteni azzal a különbséggel, hogy a Szovjet a kereskedelmi viszonyait sohasem használta ki piachódításra és különleges haszonszerzésre. Egész egyszerűen csak a különböző javak kicserélésére szorítkozott.

A statisztikák alapján Szovjetország 1937-ben ipari fejlettségét tekintve, Európában az első, a világon pedig a második helyet foglalja el. (Első helyen az USA áll.) Éspedig a következő iparágakban: gépek, mezőgazdasági gépek és készülékek gyártása, traktorok és teherautók termelése, szerszámkészítés és vastermelés. Első helyet foglalja el a világon a combain-gyártásban és a cukortermelésben. A különböző veteményekkel bevetett földterü-

let 1937-ben kitett 135 millió hektárt. Ebből búzával 31,5 millió hektár, gyapottal 2,1, lennel 2,1, cukorrépával 1,2, napraforgóval 3,3 és burgonyával 6,8 millió hektár volt beültetve. A mezőgazdaság több mint 100 millió tonna búzát, 24 millió métermázsa gyapotot, 5,3 millió métermázsa lent és 168 millió métermázsa cukorrépát termelt. Gyapottermelésben a Szovjetunió első helyen áll Európában és a harmadik helyen a világon. (Az USA és Brit-India után).

1938-ban Szovjetoroszország megkezdte a harmadik öt éves terv végrehajtását. Ez a terv a termelés minden ágát még magasabb színvonalra kell hogy emelje. A harmadik öt éves terv speciális feladata, hogy: 1. fokozza a különleges acélermelést, mivel ez a gépgyártásra elsőrendű fontossággal bír és így a gépipar produktivitása is emelkedik, 2. a kémiai ipar termelésének fokozása. A nehézipar fejlesztése mellett, ennek az öt éves tervnek megvalósulása után a könnyűipar is nagy tömegekben gyártja majd a különböző használati cikkeket. Különösen a textilipar produktivitása fejlődik erősen.

A fentiekből nagy általánosságban fogalmat alkothatunk maguknak arról, hogy mit vásárolhat Jugoszlávia a Szovjettől és mit adhat el neki. Oroszországtól, mint ipari államtól elsősorban is gépeket importálhatunk, különösen, mezőgazdasági felszereléseket, autókat, teherautókat. Emellett a hadászathoz szükséges gépeket is, mivel ez az iparág különösen fejlett a Szovjetunióban. Mint az orosz kivitel különlegességét, meg kell említenünk még a gyapotot, naftát és ennek melléktermékeit, azután különböző vasfajtákat, kaucsukot stb.

Ami a jugoszláv kivittelt illeti Oroszországba, itt elsősorban gazdag ásványi készletünk jöhet számításba. Különösen az acél nemesítéséhez szükséges ásványok, mivel ezekre Oroszországnak nagy szüksége van a most folyó harmadik öt éves terv megvalósításához. Itt kell közbeszúrnunk, hogy a hatalmas ukrán fémipar, de különösen a dnyepropetrovszki vízerőművek körzetébe eső ipartelepek sokkal könnyebben elláthatók ezekkel a jugoszláv ásványokkal, mint az onnan távoleső keletoroszországi vagy ázsiai lelőhelyek termékeivel. A színes fémek tekintetében Jugoszlávia jelentős helyet foglal el az orosz behozatalban. A szovjet réz, ólom, cink, bokszit, nikkel és más lelőhelyek mind távol esnek azoktól az ipari központoktól, ahol ezeket a fémeket feldolgozzák. Az oroszok nagy energiával kutatnak újabb színesfém lelőhelyek után, de eddig csak az ipari vidékektől távoleső országrészekben fedeztek fel újabb forrásokat. Így az Uralban, Középázsiaiában, Murmanszk vidékén, Szibériában és Kaukázusban. A jugoszláv ásványok feldolgozása mindenképpen sokkal kifizetőbb lesz, különösen a dél oroszországi iparvidékek részére, mivel a szállítási költség innen oda lényegesen kevesebb, mint a hazai lelőhelyektől. A hatalmas lendülettel folyó szovjet építkezések, új gyárak, épületek emelése és városrendészet az építkezéshez szükséges anyagok nagy mennyiségét igényli. A Donec-medence különösen szegény cementben. Keletről szállítják oda ezt az anyagot.

Nagyon valószínű, hogy Jugoszláviából fogják az oroszok cement-szükségletük egy részét fedezni. Az orosz könnyűipar termelésének emelése lehetővé teszi, hogy gyajút, bőrt stb. szállítsunk a Szovjetunióba. Ezenkívül valószínűleg dohányunk, aszalt gyümölcsünk is tekintetbe jön a kivitelnél és a gyógyszeriparnak még szüksége lesz a jugoszláv ópiumra is.

Ami az áruszállítást illeti, itt valószínűleg elsősorban is a víziutak jönnek tekintetbe. A Dunán, azonkívül az Adriai tengeren és a tengerszorosokon keresztül történik majd az árucseré lebonyolítása. Szárazföldi úton csak Nyugat-Ukrajnába fizetődik ki a szállítás. A tengeri forgalmunkra, tengerészetünkre és az adriai hajózási vállalatok és kikötők forgalmára mindez kedvező hatást gyakorol és egész tengerpartunk jelentőségét nagyban emelni fogja.

A tanyán

— Gyorsabban szedd a lábad, te lány. Nemsokára itt a nász-nép és még minden a feje tetején áll. Gyujtsál be a kemencébe, a baromfiakat is le kell vágni. Na, lódulj, mit bámulsz? — János, Pista, mit álltok ott? Nem találtok magatoknak munkát? Az udvar nincs fölsöpörve, a disznóól nincs kipucolva. Kend meg, apjuk, mást se tud, csak pipázni. Fogjon sóprút a kezibe, azt söprje föl a gangot. Nem látja, milyen piszkos.

Ha még annyian lennének, tudna nekik munkát adni az öregasszony. A ház feje. No, de ment is a munka.

— Még majd azt hiszi, hogy mi, tanyaiak nem tudjuk, mi a rend. Ha már így lett, hát csak gyűjjenek azok a városi népek.

Nehéz út volt az esküvőig. Az öregasszony sehogyse tudott belenyugodni, hogy legöregebb fia városi iparoslányt hoz a hához. Hányszor emlegette a szomszéd Csonkáék Őrsze lányát, de Péter csak nem hallgatott az okos beszédre.

Csonkáék tanyája esett legközelebb hozzájuk. Jóban voltak egymással. Az öregek már meg is állapodtak abban, hogy a gyerekeket összeházasítják. De ez a Péter úgy belegabalyodott abba a városi szukába, hogy egy istennek se lehet kivenni a fejéből.

Ha nem is a legszebb lány — mondogatta fiának — hozományt is adnak Őrsével. Meg az olyan magunkfajta parasztlány. Meg tudja fogni a munkát. Az a városi frajla még dógozni se tud majd.

Péternek ugyan beszélhetett szépen is, meg csunyan is. Úgy történt mindig, hogy az anya kérlelni kezdte, becézgette, édesfiamozta. Aztán mind hangosabb lett a vita. Az öreg is bele-beleszólt. Mikor meg már az öregasszony ócsálni kezdte a városi frajlát, Péter nagyot vágott az asztalra és olyan csunyan elkáromkodta magát, hogy még az öreg is elszégyelte, Ilyenkor aztán Pétert két napig nem látták otthon. Addig ivott, míg a pénze tartott.

— Nem lesz ez így jól. — Kezde belátni az öregasszony. De